

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:		Vidékre küldve:	
Helyben:	10 kor. — fill.	Egy évre	10 kor. — fill.
Egy évre	5 —	Fél évre	8 —
Fél évre	2 — 50	Negyed évre	4 —
Negyed évre	1 —	Egy óra	1 — 70
Egy óra	1 —	Egyes szám ára 4 fillér.	

Felelős szerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**
Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:
Hat basabos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelenő hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden szöveg 4 fillér.

TÁVIRATOK.

Viharos ülés a képviselőházban.

— A „Debreczen” eredeti távirata. —

Budapest, márc. 30.

A képviselőháznak ma a tegnapi napnál is viharosabb ülése volt. Ma a képviselők szokatlanul korán jelentek meg. A folyosón híre jert, hogy megvan már a másik gyanúsító képviselő.

Ki az? kérdező mindenki:

— Bessenyei! mondja valaki a folyosón, meglátva Bessenyeit, amire általános hahota keletkezett.

Bessenyei eleit mindenki ösmeri s mikor nevét hallotta emlegetni, a képviselők közé ment. Jókendvüen mesélte el, hogy vidéken volt, mikor a botrányt olvasta. Remülten sietett Budapestre.

Bessenyei képviselő elbeszélte ezután, hogy ő Rakovszky minapi beszéde után odament Rakovszkyhoz és titokzatosan így szólt hozzá:

— Hátha még tudnád, a mit én, a részvények egyharmada a miniszter tulajdonában van.

Az ördög gondolta — mondotta Bessenyei a köréje sereglett képviselőknek — hogy Rakovszky elhiszi, hogy Hegedüs miniszter olyan gazdag, hogy öt milliója van csak részvényekben.

A néppárt míg ez történt, a folyosó másik végén izgatottan tárgyalt s érezték azt a fonák helyzetet, a mibe kerültek.

Végre 10 óra. Perczel Dezső megnyitja az ülést.

Napirend előtt feláll Bessenyei s azt kérdi Rakovszkytól, mivel két képviselőről beszélt, őt értette-e a másik alatt?

Rakovszky: Ön is megmondhatja! (Zugás a jobb oldalon.)

Bessenyei: Kérem, én vagyok-e az a másik képviselő?

Rakovszky: Nem felelek. (Viharos ellenmondás jobbról. Helyeslés balról.)

Bessenyei: Így nem látom szükségét, hogy tovább beszéljek.

Hegedüs miniszter áll fel ezután s felszólítja Rakovszkyt, hogy nevezze meg az „illetőt”.

Zichy János gr.: Nem tartozol! (Viharos tiltakozás.)

Rakovszky: Megnevezem, ha a miniszter is megnevezi azt, ki neki azt mondotta, hogy a hirt én terjesztem. (Tet-

szés a néppárton.) Az indiskréciót a miniszter hozta ide.

Hegedüs miniszter: Azt más ügyben mondtam.

Rakovszky folytatja beszédét: Én addig nem felelek.

Rakovszky eme szavai után általános zugás és forrongás keletkezett a házban. Nagynehezen lecsilapult a zaj, mikor is felállott Gajary Ödön s reflektálva Rakovszkynak a Magyar Nemzetre vonatkozólag tegnap mondott szavaira kijelenti, hogy Rakovszkynak az eljárása nem uri eljárás. (Hosszan tartó helyeslés.)

Hegedüs miniszter Rakovszky eljárása folytán a szabadelvű párthoz fordul és sajnálatát fejezi ki.

Polonyi Géza: Lemondani!

Rakovszky: Itélje meg a többség vajon a miniszter eljárása uriabb-e mint az övé.

Wlassics Gyula miniszter állt fel ezután.

Szell távollétében Rakovszky képviselő urtól én kérdem a következőket: Rakovszky az imént azt mondotta, hogy a diszkreiciót máskor is megtartotta egy miniszterrel szemben is. (Nyugtalanág.) Ki az a miniszter mondja meg!

Viharos tiltakozás keletkezik erre a baloldalon.

— Nem türjük! — hallatszik a baloldalon.

A jobb oldalon mindjobban hallatszik a közbekialtás: Követeljük!

Óriási zürzavar, láрма keletkezik, minden oldalon tombolnak, a padokat verik. A nagy zajban Polonyi hangja hallatszik:

— Személyi hajsza!

Szőcs Pál: Polonyi ne beszéljen személyes hajszákról!

A nagy zaj végre lecsilapult és Wlassics ismételtelen követeli Rakovszkytól, hogy nevezze meg az illető minisztert.

Rakovszky és pártja megtagadja a miniszter követelését, mire Wlassics szó nélkül leül.

Elnök ezután áttért a napirendre, de a képviselők közt még mindig olyan izgalom uralkodott, hogy az ülést felfüggesztette.

Szünet után a mentelmi ügyeket tárgyalták.

Rakovszkyt minden oldalon elítélik. Rakovszky és pártja félt a nevetséges eredménytől, azért nem nevezte meg Bessenyeit.

Irodalmi életünk iránya.

Debrecen, márc. 30.

A mi elvünk az, hogy irodalmunk és költészetünk iránya csak addig jogosult, amíg egyrészt minden kozmopolitizmustól ment, magyar nemzeti ösvényen halad, másrészt amíg nem ütközik az erkölcs törvényeibe.

A reállal szemben követeljük az ideált, a kozmopolitizmus helyét pedig a tiszta szépet, a nemeset.

Ezt az irányt propagáljuk e hasábokon ezentul is és ezen irány lobogója alá hívjuk meg azokat, akik velünk éreznek és hívjuk kivált a külföldről át nem plántált, hazug és veszedelmes áramlatok által meg nem mótelyezett ifju tehetségeket.

Ez az irány uralkodott a régi magyar irodalomban. Méltók reá a régi magyar irodalom kiváló alakjai, hogy szellemök ismét megjelenjen azon a téren, amelyet nem hódítottak el tőlök, hanem amelyről őket a tolongók csupán leszorították.

Irodalmunknak, költészetünknek a tolongó csoportok és becsempészett irányzatok által megakasztott természetes fejlődését óhajtjuk helyreállítani, a valódi helyzetet tisztán feltüntetni.

Elbeszélőink mintaképei Józsika, Eötvös, Kemény és Jókai, nem pedig Zola. A színpadon nincs helye Max Halbe, vagy Sudermann utánzóinak. Oda kell visszatérni, ahol a helyes utról letértünk, amelyen Kisfaludy Károly tette az első lépést és amelyen még megmaradtunk a 60-as, 70-es években.

Nem az utolsó évtizedek affektált és reklámmal feltölt kontáraié a magyar könyvpiac és a színpad. Követeljük mindkettőnek terén irodalmunk és költészetünk egészét és összeségét. Ebből a felcserepedett hadból is megmarad a java; mert oda csak az tartozik, a mi tehetség, de félre kell, hogy lökjük a selejtes többséget.

„Vezess uj utra, Lucifer” — mondotta Ádám.

Íróinkat azonban vezessük vissza a magyarság szívébe vezető régi utra, a magyarság Génuszához. Mintha éretlen gyermekeknek absynthot adnak, otyformán vétkezett, aki a modern romlott izlés világába csalta és éppoly becses, mint becsületes régi iro-

Lapunk mai száma 10 oldalra terjed

dalmának járt utjáról letérite a magyarságot.

Vissza a régihez, vissza a magunkéhoz — ez legyen a magyar irodalom jelszava. Aki meg nem érti, írjon németül, vagy franciául és szeljen el a külföldi zsurnalisztikában, mert a nemzeti működés ügyének eddig sem volt szükséges munkása, ezáltal pedig mind gyakrabban érzi magát önmagától is, hogy e meggyőződés nélkül mily idegen, mily fölösleges ő közöttünk.

E jelszóval válhatik irodalmunk ismét a magyar nemzeti eszme, nemzeti erkölcsök védőbástyájává, ifjú szívek nevelőjévé, a nemzet féltett kincsévé és jóltevőjévé! (—)

Budapest, március 30.

A képviselőház munkarendje.

A husvéti szünet előtt ma tartja a képviselőház utolsó ülést, melynek napirendjét fogja képezni első sorban a mentelmi bizottság 12 jelentése, köztük báró Fiáth letartóztatási ügye. Azután a gazdasági bizottság jelentése, végül az Adria szerződés részletes tárgyalása. Ezen az ülésen fogják megállapítani a husvét utáni első ülést napját, mely csak formális ülés lesz, amennyiben csak a munkarendet fogják meghatározni.

A társadalom mint adóprés.

márc. 30.

Adóterhek alatt görnyedő nép vagyunk. A kontinens egyetlen államában

Tollrajzok a régi Debreczenről.

Papírra vetette: **Zoltai Lajos.**

(Folytatás.)

Vigkedvűek, Baranyiak.
Bartha Boldisár, a debreceni Herodotos.

A modern kereskedelem és közlekedés három nagy tényezőjét postalát, távirtdát, telefonot kezelő hivatal épülete előtt állunk. Ki ne volna kíváncsi, ha már felébredt az érdeklődése Piac-utca multja iránt, emez egyik legélelkebb forgalmu középületünk történetére? Amennyire nyomozodásaim visszavezetnek, attól fogva fölvaltva legelső családok és a nemes város voltak az urai.

1663-ban Gyarmati Jánost jelölhetjük meg házigazdának. 1667. és 1678-ban Vigkedvű Pál. Őcsese annak a nemes lelkű Vigkedvű Mihálynak, akit 1661-ben főbírói tiszte hűséges teljesítése közben rettenetes Szinán pasa Varadon, a Körös hidjánál vad katonái által megfojtatott. Vigkedvű Pál, maga is tanácsbeli polgár, az által is becsültté tette a nevet, hogy Baranyai Mihálylyal, Dobozsi Benedekkel és Szaniszlai János iródeákkal együtt viselte Felvinci Sándor nyolc prédikációja kinyomatása költségeit 1679. (Egy példányt Géresi Kálmán urnál láttam belőle.) Ebben az évben halt meg Vigkedvű Pál.

nines annyiféle és fajta adó, mint nálunk; a számok és rovatlapok emberei, az adóhivatalnokok ma-holnap már ki se tudnak igazodni az adókönyvekben. Az adóprés alig számbavehető csatornain kívül maga a társadalom is mintegy dilettáns adóprés működik s csatornái szinte megszámlálhatlanok.

Minden ur ember (600-2000 forint fizetésig) párt-állása szerint erkölcsileg kötelezve van vagy a kaszinóhoz vagy a klubok tagjai közé beállni. A feleségének pedig lelkiismeretesen be kell fizetni a nőegyleti taksát. Itt van a dalárda, amelynek legalább is pártoló tagjává lennie. Nem lehet azonban elhanyagolni sem a tűzoltóságot, sem a kepzőművészeti egyesületet. A jegypálya is csak kiveszi a maga adóját a zsebünkből. Nyáron pedig a rogtatóba is el kell nézni. E mellett azonban a társadalom kadveert a színházba s a hangversenyekre is el kell menni olykor-olykor. Igen ám, de a koldust sem engedhetjük ki egy krajcár nélkül az ajtónkon, sem az egyéb felruházó jótékony egyesületeket nem szabad magára hagynunk.

Es ez eddig mind rendben volna. Még azon is tulesnénk valahogy, hogy az egész farsangon, böjten, télen, nyáron es minden időben jótékony célra, tehát a társadalom kedveert tancolunk, szavalunk, zongorazunk es énekelünk.

Azonban e mellett más, nem lokális, érdekű adókat is megkíván tőlünk a társadalom.

Szobor, emléktábla, kulturpalota, templom es színház nem létesülhet ma már gyűjtőív nélkül.

Az Emke, a F. M. K. E. es más egyéb tarsulatok, a különböző című keresztek egész legiója tör ránk, hogy a társadalom szent nevében megköpásszon bennünket veglegesen.

Jótékony célú sorsjegyeket küldözgetnek a nyakunkra s azt is megkívánják tőlünk, hogy pártoljuk az irodalmat es művészetet.

1683-ban e helyen Vigkedvű Sámuel van megadózta.

1700-ban ugy emlittetik, mint a Vigkedvű familia háza. Ezután Szöke Mihály lakik benne, feleségével Vigkedvű Máriával, aki valószínűleg V. Pál kereskedő leánya volt.

A most említett Vigkedvű Mária 1711-ben házasságtörés bűnébe esett. A tanács előtt a megcsalt férj emelt ellene vádat s előállított tanúival bizonyította feleségének nyilvánvaló paraznaságot s házassági kötelességének megrontását. A könnyű véru menyecske először elszökött Debrecenből, de azután batorkodott visszatérni. Sok esedezesivel sikerült valamennyire kiengesztelnie a felbőszült férjet. Más becsületes emberek is közbevetettek érte magukat. A tanács atyafiainak reménykedésire hajolva s megtekintvén emlékezetes es dicséretes életét is, kiknek becsületet érdemlő neve a vádlott gyalagos halálával bemoeskolatott volna, — a megjavulást fogadó bűnösnek meggyelmezett, de a városból száműzte s az itt való lakástól eltiltotta.

A Vigkedvű familia Mária asszony nagy vetke miatt leányágon is idő előtt eltűnik a debreceni földről.

Proserpio kényszeríti a hontalanná lett, szükségbe jutott nőt, hogy eladja ősi örökségét. Piac-utcai házat férje, Szöke Mihály vette meg 1712-ben 714 magyar frton. De a vérszerinti atyafiak: Baranyai Mihály es Pál, Harsányi Ferencné Mező Anna, kinek anyja Vigkedvű Kata volt ellene mon-

De nem folytatom tovább, mert ha sorra megyek valamennyi adón, amit a társadalmi adóprés (ki akar belőlünk, szegény kisvárosi emberekből (falusi embernek fene baja sincs) szipolyozni, akkor bizony ha nem akarunk bajba kerülni, kénytelenek leszünk bejelenteni a kridát, főleg most, amikor olyan nehéz pénzhez jutni, pedig elég tisztességes polgári kamatot szednek utána.

Színház.

A gésák.

— Fedák bucsufellepte. —

Ötödször telt meg zsufolásig a színház nézőtere Fedák tegnapelőtti bucsujára. A vendég művész Minozaja kitűnő alakítás; erről azok után, miket első alkalommal irtunk, felesleges megemlékeznünk. Tánccal es betétjeivel, de különösen Debrecenből bucsut vevő kupléival orkászertü tapsvihart idézett elő.

Sziklai Vuncsija a legkitűnőbb szerepe. Kupléi aktuálisak, elevenek es ujak Szathmáry helyett Nagy Gyula játszott Imárit, ügyesebb maszkirozással, tönussal, de sok hatást rontó, drasztikus extemporizálással.

Különben az egész előadás alatta állt annak a nivónak, amit egy debreceni szín-előadástól méltan elvárhatunk. Szomoruan illusztrálja azt a miserabilis állapotainkat, hogy fő szerepek ezuttal is a karszemélyzet prédájává kerültek s a vendégművész partnere a karszemélyzet egy olyan tagja volt, kit vele együve állítani vagy magas komikum, vagy egyszerű színházi botrány. A karszemélyzet e különben törekvő s jóra-való tagja nem tehet arról, hogy a debreceni színháznak nincs elegendő személyzete, s hogy ez estén is tenorista szerepre kényszerítette a debreceni színház példátlan nyomorusága.

dottak bármiféle elidegenítésnek, 1713-ban aztán a legtekintélyesebb öreg előjárók meghallgatása után es tanácsára barátságos uton kiegyeztek. Szöke Mihály 900 m. frtért az említett rokonoknak visszabocsátotta a Vigkedvű házat, melybe most már Baranyai Mihály szenator, 1724-től 1735-ig főbíró, költözött be.

Ha föltétlenül hinni lehet az adókivetés alá készült 1737 évi összeírásnak, tekintetes, nemes es vitezlo váradí Baranyai Mihály főbíró ur lakása nem volt külön, nagyobb, mint manapság a közrendű gazdalkodó polgártársainké. A ház két fűthető szoba, két bolt, kamara s pincéből állott. 1740. Baranyai Mihály gyermeke: B. István né kiskoru gyermekei nevében, B. Sámuel, B. József, ifj. B. Mihály, B. Zsuzsanna, Szunyogh Jánosné es B. Klára Buzinkay Györgyné a magok 1/2-rész jussát 4114 m. frton eladták testvéröknek B. Máriának es sógoruknak Komáromi József ezredesnek. Ezekből 1752-ben Biharvármegye vásárolta meg 6000 frton, de csakhamar ezután a város váltotta magához „mert ez nagy hasznu ház leszen“ mondja az egykoru tanácsai megbízatás. Hosszu ideig katonai célra használták.

1856-ban Csorba polgármester föltételes tulajdonjoggal visszaválthatás föltétele mellett csendőrlaktanyául a kincstárnak engedte at. 1873-74-ben folytatott tárgyalás alapján pedig a város az állam által már elebb eme etes házzal beépített telket 21,000 frtért végképen eladta, illetőleg a

A kaméliáshölgy.

— T. Halmy Margit bucsufellépte. —

Tegnap elérkezett az a nap, mikor a debreceni színházról megvált s a debreceni közönség bucsut vett a színház legjelesebb, oszlopos tagjától — ki már a nemzeti színházé — T. Halmy Margittól. A Fedák ház — az öt zsufolt ház nem tartotta vissza a közönséget — tegnap este is Halmy bucsufelléptére zsufolva volt a színház. Nem az vonzotta a közönséget, hogy Du mas Kaméliás hölgyét játszotta, hanem utoljára lépett fel azon a színpadon, a melyen fejlődött, tehetsége izmosodott, olyannyira, hogy megtalálta méltó helyét, az ország első színpadát. A közönség még egyszer, utoljára látni akarta s bucsut akart tőle venni. Csak azt részesíthetjük olyan fogadtatásban, csak attól bucsuzhatunk olyan melegen, akit nagyon is szeretünk — és Halmy Margit ezek közé tartozik. Közvetlen, szívélyes volt az a bucsu, melylyel a közönség Halmytól megvált. Méltó volt az ő művészetéhez s idő ahoz a szeretethez, melyben részesült. Megjelenésekor hosszú, percekig tartó tapssal fogadták s e közben egyiket a másik után nyújtottak fel a szebbnél-szebb virágokat, értékes ezüst ajándékokat, koszorút, Zugott a taps min-eenfelől, a páholyokból, földszintről a hölgyek zsebkendőiket lobogtatták s multak a percek, Halmy még mindig nem juthatott szóhoz a tapsoktól s éljenektől. Meghatva állott a színen, néma hajlongással köszönve meg a szeretetnek ilyenkor szokásos módon történt megnyilvánulását. Végre szóhoz jutott.

Megfordult, háttal a nézőknek csak azért, hogy ne vegyék észre azt a pár könnyecsképet, mely arcán végig pergett... őt is meghatotta ez a bucsuzás s nem tudta visszafojtani azt a pár könnyecsképet, melyet csak néhányan vettünk észre s a melyben kifejezte az ő fájdalmát, hogy neki is meg kell valni tőlünk.

Kameliás hölgyét ezuttal nem bírálgat-

bekebelezett szolgálmi jogról lemondott, de kikötötte, hogy ezen túl a vám és adóhivatal, a pénzügyi számvévi osztály, valamint a posta és táviráda hivatal megfelelő építkezés által ottan helyeztessenek el.

A debreceni történetírás utjának Bartha Boldisárna lakóházát kuttattam csak kezdetben, meg egy másik érdemes historikusunkert: Pósa Laki Jánosét, e két kitűnő kortársat. Mindkettőt szerencsésen megtaláltam. Amazt a színház telke körül. De máskor erről. Emezt a Vigkedvü—Baranyi-fele ház északi szomszéd ságában, jelenleg a Kőncz család birtokában lévő régi ház helyén, melyet Bartha Boldisár nevének fenyve ragyog be. Író főbíró a XVII. században! Büszkesége Debrecen történelmének ez. Ki veszedelmes időkben évtizedekig fáradhatatlanul, példás hűséggel hordozta köztisztviselések súlyos terheit; kinek hőieségére legkényesebb feladatokkat bíztak számtalanszor polgártársaid; ki Jusuf basától a fényes Vezir előtt kárpótlásban visszanyert pénzéből nagy lelkiellen tanuló hajlékot állított debreceni fiúk számára (1671); ki a pihenés kevés óráiban az átélte eseményeket s a magud korát közvetlenül megelőző félszázad történetét „100 éves Króniká"-ban (1564—1664) megirtad: imé hálás szívtől sugallva megkoszorúzzuk emlékedet, nagy Férfit s a Te példádön nemes polgárcrénységért hevülni tanulunk!

(Folyt. köv.)

juk — elég legyen annyit megemlítenünk — nyílt színen, felvonásvegeken folyton hangzott a taps s elérte azt, mit még művész a debreceni színpadon nem ért el, harmadik felvonás után hatszor egymásután nyílt meg előtte a közönség hívására a vasfüggöny kis ajtója. A tegnapi est valóban ünnepe est volt, ünneppé avatta azt a debreceni közönség, melynek emlékében, szeretetében T. Halmy Margit mindég élni fog, bárha az ország első színpadán is foglaljon helyet. Mikor látjuk ismét — nem tudjuk — de reméljük, látjuk T. Halmy Margitot, eljön közénk, mert hiszen bizunk benne, ő sem fogja feledni ezt a közönséget.

Perényi Margit utolsó fellépte.

Holnap este ismét bucsuelőadás lesz a debreceni színházban. Bucsuzik a debreceni közönség másik kedvelt tagja, Perényi Margit, Halmy Margitot kivéve nem volt a debreceni színháznak évek óta olyan dedelgetett tagja, mint Perényi Margit, a kinél allandóbb szeretetben és tüntető tetszésben egyetlen szubrett sem részesült nálunk. Megis érdemelte ezt s így nem is esodálkozhatunk azon a nagy szereteten, ragaszkodáson; a melyben másfél évi itt időzése alatt részesült.

Perényi Margit igazi művész, ki szívvel lélekkel játszik s épen közvetlenségével ér el hatást s nyeri meg a közönség szeretetét. Akik egyszer latják őt játszani, hallják énekelni, megszeertik, rajongnak érte. Így volt ő nálunk is. Mint ösmeretlen jött hőzünk s ma már, mikor a bucsuzás pillanatára gondolunk, fáó érzés vesz erőt rajtunk, mert megválnk tőlünk Perényi, kit annyira megszerettünk. hogy őt dacára a távozásának, még mindig jogosan a mienknek valjuk.

Perényiben az igazi művészet egyesült a tiszta, szép, csengő hanggal s ez a kettő egyesült s feltalálható Perényinél s ez nagyon ritka és megbecsülendő kincs. Fajlatjuk az ő távozását mindnyájan s bizonyára Perényi is nehéz szívvel válik meg ettől a kedves közönségtől, melynek ragaszkodását, szeretetét ő is érezte. Távozik tőlünk Perényi — reméljük — csak rövid időre! Elmegy Kolozsvarra, régi otthonába. Hogy miért megy el — nem firtatjuk — hiszen ugyis csak nehezünkre esik a bucsuzás. a megválás. Szívünk szeretetét, az elismerés s a művészet iránti hódolat babérkoszoruját nyújtjuk fel neki. Ez többet ér — s ő is bizonyára többre becsüli a csinált virágok özőnénél. A mily őszintén sajnáljuk távozását, epagy igaz szívből kívánjuk neki, hogy már ösmert otthonában is találja fel ujjolag azt a rajongó lelkesedést, osztatlan elismerést, benső ragaszkodást s szeretetet, melyben nátonk — sajnos — csak oly rövid ideig lehetett része. Művészetben haladjon még magasabbra, hír és dicsőség vigye nevét szárnyain tova s ha ezt eléri, mi is kivesszük örömeiből részünket, mert nem egykönnyen feledjük azokat, kik — mint Perényi Margit is — annyira megnyerték szeretetünket.

Nem mondunk végképen bucsut! Remélünk s bizunk a legközelebbi viszontlát-

tásban, mert reméljük, hogy nem sokára elfog következni az az idő, hogy pár 'orintnyi fizetés különbség miatt a debreceni színház lelkes közönsége nem lesz kénytelen legkiválóbb kedvenceitől megválni.

Vendégszerepiés.

Hétfőn lép fel a Házi béke Germaiu szerepében Markovits Margit kisasszony. A kisasszony a szatmári szintársulat tagja, qol a tél folyamán sikerült művészetével a közönség oszthatatlan tetszését és szeretetét. Markovics kisasszony két éve végezte az orsz. színi akadémiát, s már ott ugy reményeket fűztek további szerepléséhez.

Bódi Ella bucsuja.

Nagy veszteség éri ma színházunkat, mert Bódi Ella bucsut mond a világot jelentő deszláknak és a családi életbe vonul vissza. Őszintén sajnálhatja a színházi közönség ezt a remekül iskolázott hangu művésznőt, a ki rögtön első fellépésével meghódította a közönséget. Bódi Ella nem a nem a debreceniektől bucsuzik ma el, hanem a színpadtól és azután a miénk — debrecenieké — marad mindég. A rokonszenves művész Sulamithban lép fel utoljára. Reméljük, hogy telt ház lesz, a mely őt megérdemlő módon fogja méltányolni művészetét.

Apagyilkos az esküdtszék előtt.

Debrecen, mártius 30.

Lapunk volt az első annak idején, mely megemlékezett arról a pártját ritkító, borzalmas apagyilkosságról, amelyet egy elvetemedett suhanc, Rácz Antal kabai parasztleány követett el ez év január havában.

Rácz Istvánnak hívták a szerencsétlen, tehetetlen öreg embert, a ki koldulásból tartotta fel magát s a miért nem tudott annyit összekoldulni, hogy az elvetemedett fiának elég legyen pálinkára, a kegyetlen parasztleány ütötte, vere az édes apját.

E miatt támadt ez év január 12-én is az apjára. A tehetetlen agg nem tudta magát védelmezni s a lelketlen fiu ütési alatt összeesett. Az emberi érzésiből kivetkezett suhanc ekkor meg a csizmájának sarkával rugdosni kezdte, míg a szerencsétlen ember a rugások következtében kiszenvedett. A gyilkos ezután maga ment a községházara, a hol azt mondta, hogy apja a kocsiról esett le és halt meg. Koporsót kert számára. Hazaérve belefektette a véres tetemet, szürével leborította, ő maga pedig megszökött.

A büntető igazságszolgáltatás keze azonban esakhamar utólrte s pár nap mulva elfogták az elvetemedett apagyilkost s tegnap már bírái előtt állott.

A vádlott kihallgatása.

Zsufolásig megtöltötte a közönség tegnap délután a tárgyalási termet s a terem ajtaja előtt valóságos ökölharc folyt a bejutathatásért.

Délután 4 órakor nyitotta meg az elnök a tárgyalást. A bíróság tagjai lettek:

Szeőke István elnök, Oláh Miklós és Tatay Ferenc szavazó bírák. Jegyző Kálmánchelyi Kálmán, a vádhatóságot dr. Bálint kir. alügyész képviseli, a védelmet Kardos Samu dr. látja el.

Szeőke István dr. elnök az esküdtek sorsolásával kezdte meg a tárgyalást. A következő esküdtek sorsoltattak ki:

Tikos István, Rözenfeld Salamon, Kurian Gyula, Sós János, Bakos János, Geiger Simon, Laeka László, Fábián Lajos Mór, Weidner Gusztáv, Tiszai József, Tóth Mihály Ziffer Nándor rendes és Pincés Imre, Mendelovits Lajos pótesküdték.

Az esküdszék megalakulása után bevezették a vádlottat.

Sötét tekintetű parasztleány, arcáról a vadság, a gonoszság ri le. Batran felel az elnök kérdéseire. A gyilkosságot nem tagadja, s csak a tett szándékosa elkövetése ellen védekezik konokul. Ugy tünteti fel áldozatát, mint részeges, tehetetlen öreg embert, aki csak az ő nyakán élésködött.

A vádlevél felolvasása után megkérdezte az elnök, hogy ért-e mivel van vádolva.

— Nem értettem. — Felelte.

— Azzal, hogy az édes apját ez évi január 21-én megölte. Bűnösnek érzi magát?

— Nem akartam megölni.

Majd az elnök kérdéseire elmondja, hogy az apja kéregetni járt s az így szerzett pénzen megosztottak s ketten elittak.

A gyilkosság elkövetése előtt mulatott. A pálinka a fejébe szállt s — állítása szerint — részegen követte el gyilkos tettet.

Mikor így részegen hazament otthon találta az öreg embert, szemére vetette, hogy miért nem megy koldulni. Az öreg valamit visszaszólt erre, mire Rác Antal megragadta a karját.

— Ahogy megfogtam azonnal leesett a székéről — mondta.

— Rugdosta mikor a földön feküdt? — kérdezte az elnök.

— Megrugtam egy kicsit.

— Nyögött az öreg?

— Nem emlékszem.

— Mivel rugdosta?

— A eszím sarkával.

— Meg volt vasalva a eszímája?

— Igen, hegyes patkószeg volt rajta.

— Meddig rugdosta?

— V a g y e g y n e g y e d ó r á i g .

— Mit gondolt mikor az apját rugdosta? Nem gondolta, hogy az a sok rugástól meg is halhat.

— Erre nem gondoltam.

— Hisz 14 oldalbordáját törte el. Tudhatta, hogy ettől meghal.

— Mégsem volt szándékomban megölni.

A további vallomásában is fenntartja, hogy nem volt szándékában az apját megölni s hogy tettét részeg fővel követte el.

A tanúk kihallgatása.

Ezután a tanúk következtek sorra.

Sári Zsuzsánát, majd Nagy Lajost

az áldozat szomszédját hallgatták ki. Kiss János az elhunyt ismerőse elmondja, hogy az öreg mondta neki, hogy a fia egy alkalommal így szólt:

— Miért iszik olyan sokat az a vén disznó, ez nem való koldusnak.

A büncselekmény elkövetése után találkozott vele a vádlott s mondta neki:

— Megdöglött az öreg; már régen kellett volna neki. Megpálciztam és agyon rugdostam a vén disznót.

A tanu kihallgatások este nyolc óráig tartottak, mikor is az elnök ma reggeli 9 órára halasztotta a tárgyalás folytatását.

A délelőtti tárgyalás.

Ma reggel pont 9 órakor nyitotta meg Szeőke elnök a tárgyalást. Egész délelőtt a tanúk kihallgatásával telt el. Összesen 28 tanu van beidévezve s így azok kihallgatása előreláthatólag az egész napot igénybe fogja venni.

Kihallgatták Sári István egyházgondnokot. Ő is, mint a többi tanu azt bizonyítja, hogy az áldozat egy beteges, szélütött ember volt. A gyilkosságot megelőző este a gyalogjárón, a hóban találták fekvő. A beteg, tehetetlen embert utközben elhagyta jártányi ereje. Tanu Kasza Sándor községi rendőrrel sietett az öreg segítségére, akit aztán a község házára vezettek. Azt, hogy az agg — mint a vádlott állítja — akkor részeg lett volna: megcáfolják.

Rác János — mikor a község házában, ahol az éjet töltötte — megkérdezték tőle, hogy miért koldul ilyen késő este is, azt felelte:

— Az Antal fiám így is kevesli, a mit összekoldulok s többször bántalmaz emiatt.

Majd V. Rác Juliánát s Nemes Józsefnét hallgatták ki. Mindkét tanu vallomása kisebb jelentőségű s annak a kiderítésére szorítkozik, hogy miként bánt vádlott az édes apjával. Ezek megesketezése után Sarkadi Mátyást, kinek tanuvalloását nagyfokú részegsége miatt nem hallgatták meg tegnap a törvényszék, ma hallgatták ki.

Arra a kérdésre, hogy hogy bánt vádlott az apjával, tanu azt feleli, hogy egyszer a meggyilkolt Rác János előtt mondta a vádlott neki:

— Mindennap háromszor verem meg a vén kutyát, még sem tanul!

Majd a sirásokat hallgatták ki, akikkel vádlott a gyilkosság reggelén együtt dolgozott. Azt vallják, hogy vádlott együtt pálinkázott velük, de annyit nem ivott, hogy részeg lett volna.

Déli 12 órakor elnök felfüggesztette a tárgyalást. A többi tanukat délután hallgatták ki.

NAPI HIREK.

Halmi Margit végbucsuja.

— A Csarnok estélye. —

Ma este lesz a Csarnok utolsó hangversenye e szezonban. Az utóbbi napokban olyan sokat foglalkoztak e meglepő gyorsan előkészített estélylél a lapok, hogy mindenki fokozott érdeklődéssel néz eléje. Nos hát bizvast mondhatjuk, hogy a hívők nem fognak csalódní. A sok, igen sok és jeles programszám között is azonban minden esetre a legvonzóbb a Halmi Margit szereplése. Ez a nagy művész, ki annyira tud a szívekhez szólni nemes felfogásával, ki apránként lopta lelkének hevét a mások lelkeibe, kit ünnepeit, felemelt és kiért magasztosan zajongott a debreceni közönség, ma este bucsuzik végleg. Az este tüntető ovációkat rendeztek mellette, zsúfolt ház nyújtotta neki a babért. Ma este pedig attól a minden esetre distingvált közönségtől bucsuzik, mely a többiek között is a legnagyobb tiszteletet és szeretetet tartogatja szívében a művészet s annak igaz bajnoka, Halmi iránt. S hogy milyen lesz Halmi? Erre csak következtetni lehet: Bucsut vett Debrecentől, de érezve és tudva azt, hogy kik csodálták és szerették őt leginkább, tőlük külön is bucsuzik, hogy azok is bucsuhassanak ő tőle. Ez a bucsu fájó lesz, de tiszta és őszinte. Nagyobb és igazabb szerencsekívánatok nem kísérték meg művésznőt utjára, melynek vége a Parnasszus. Akkor nézhetünk fel reá nemes büszkeséggel, mikor hódító diadalutja emelkedőjén vagy delelőjén boldogan mondhatja nekünk: Feriam sidera vertice!

Isteniszteletek.

Holnap virágvasárnapján az ev. ref. templomokban a következő lelkészek tartanak isteni tiszteletet. Nagytemplomban: Mitrovics Gyula lelk. Kistemplomban: Kovács Zsigmond s. lelk. Új templomban: K. Tóth Kálmán lelk. Ispóty templomban: Biró János s. lelk. Szegény házban: Hajdu Zsigmond püspöki titkár. — UrvacSORA osztás minden templomban.

Az ágost. hitv. ev. templomban d. e. 10 órakor M a t e r n y Lajos főesperes tart isteniszteletet.

Kossuth Ferencz

orsz. képviselő; a függetlenségi- és 48-as párt elnökeről néhány nap óta azt a hirt terjesztik egyes lapok, hogy legközelebb a párt érdekében országos körútra indul. — Illetékes helyről nyert értesülés alapján ez a hír valótlán. K o s s u t h Ferencz, az ő hosszas betegsége után, ma még nincsen abban a helyzetben, hogy nagyobb utazások fíradalmainak tegye ki magát és bármennyire óhajtaná is ő maga, hogy a körutat megtegye; mert hisz számos helyre meg is hívták, de orvosai határozottan ellenzik ezt az utazást és így Kossuth Ferencz a legjobb esetben is csak hetek múlva fog elmehetni a vidékre.

Halálozás.

Lapunk zártakor vesszük azt a megdöbbentő hirt, hogy sulyos csapás érte a Kertész-családot. Pártunk alelnökének veje Szabó István szappanosmester ma d. u. 2 órakor hosszas szenvedés után meghalt. Özveggyet és 3 gyermeket hagyott hátra. Temetése hétfőn délután Darabos-utca 13. sz. a. háztól fog végbemenni.

Az angol Klub matinéja.

Az angol Klub vasárnap a következő műsorral tart matinét: Egy és más a yanke életből, elmondja dr. Glück József. 2. Zongoraszám, játsza Tóth Árpád. 3. Lord By-

ronból, elmondja Krampera János. 4. Hegedű szóló, játssza Szilágyi Imre. 5. Beszélgetés, Komlóssy Miklóstól. 6. Énekszám, éneklí F. Kállay Lujza.

Dióssy főhadnagy büntetését felemelték.

A bécsi katonai főtörvényszék ma küldte le másodfoku ítéletét, melyet Dióssy Viktor főhadnagy ügyében hozott. A székesfehérvári katonai bíróság elsőfoku ítéletében tudvaleg három évi fogház büntetést mért a betörő főhadnagra. Felülvizsgálat céljából került az ítélet a bécsi katonai főtörvényszékhez, hol az általánosan enyhének tartott büntetést felemelték. A másodfoku ítélet szerint Dióssy t e f o k o z z á k és fogházbüntetése három év helyett h a t é v.

A kongrua.

Wlassics Gyula kultuszminiszter — mint a Magyar Távirati Iroda értesül — gondoskodott arról, hogy a nem katolikus lelkészek a folyó évi első évnegyedi kongruájukat a husvétü ünnepek előtt megkapják. Az utalványok és részletes jegyzékek még április elseje előtt az egyházi főhatóságok kezénél lesznek s így elég idejük marad az utalványozott összegek szétosztására.

Egy különc halála.

Döblingben a Pantiergasse 9. számú házban tegnap halt meg Wissiag János nyugalmazott főtörvényszéki bíró, a ki már évek óta teljesen visszavonultan s a világtól elzárkózva élt. Egyszerű tiszta lakását a házmester családja tartotta rendben, s évek óta nem is bocsajtott be magához ezeken kívül senkit. Tegnap reggel, mikor Zehninger házmester leánya benyitott az öreg ur szobájába, az úgy üres volt, az ágynemű össze volt hányva, s csak később vette észre, hogy Wissiag haloköntösben holtan hever egy sarokban.

A megindított vizsgálat valószínűvé teszi, hogy az öreget szívizélhűdés ölte meg. Holmija között a vizsgáló bizottság 350 ezer korona készpénzt és értékpapírt talált. Írásbeli végrendeletnek nyoma sincs, Visszag azonban életében többször kilelentette, hogy vagyonát a házmester leányának, akit eszesemő kora óta ismer, s aki őt betegsége alatt odaadóan ápolta — fogja hagyományozni.

Gyilkosság három koronáért.

A lublói esendőség egy hónapokkal ezelőtt elkövetett rablógyilkosságnak a nyomára jött. A beállott hóolvadás után Lubló város határában egy feloszlásnak indult férfitemetet találtak, s a nála talált munkakönyvből megállapították, hogy a rablógyilkosságnak áldozatául esett munkás galíciai illetőségű Csiziczky Mihály. A tettes Koczun Károly 18 éves suhanc személyében megkerült, aki uti utitársát három korona miatt meggyilkolta.

Vadona Ilona tragédiája.

Emlékeznek még olvasóink arra a megdöbbentő levélre, melyet nyilvánosságra hoztunk s melynek révén kiderült, hogy Vadona Ilonának saját édes apja — a ki jelenleg Istriában van — volt a megrontója, csábítója. Most elérkezett a tragédia utolsó felvonása; Vadona Ilona a ki Kolozsvárra akart menni, hogy feljelentse szomorú sorsának eiőidézőjét, utközben megőrült. Beszállították az elmeógyógyintézetbe.

A „Petőfi dalkör“

közgyűlést holnap, vasárnap délelőtt 11 órakor tartja meg, melyre a meghívás így szól: Meghívás a „Petőfi Dalkörnek“ 1901. évi március hó 3-dik napján azaz vasárnap délelőtt 11 órakor a városháza nagytanács-termében tartandó rendes közgyűlésére. Tártyak: 1. A választmány jelentése a dalkörnek működéséről, a lefolyt 1900-dik évben. 2. A számvizsgálók jelentése a dalkörnek vagyoni állapotáról s az 1900-dik évi számadásnak megvizsgálásáról, számadás terhe alóli felmentvény s az 1901-ik évre vonatkozó költségelőirányzat. 3. A második alelnöki állásnak, a működő tagok sorából, a pénztárnoki, ellenőri és 2-ik jegyzői állásnak a tagok sorából egy évre betöltése. 4. A 3 tagu számvizsgáló bizottságnak egy évre betöltése.

A „szegény“ pápa.

Itale nevű olasz ujság kiszámította, hogy mennyi vagyona van a római pápának: A pápa tulajdona a vatikán, az ahoz tartozó épületek, gyűjtemények, kertek, telkek, házak stb. Telkekben és házakban csak legutóbb is tíz millió értékűt örökölt a pápa. Egész vagyonát 2 milliárdra és 120 millió lirára becsülik. Ennek az óriási összegnek esztendei kamatja 120 millió líra, ami egy hónapra tíz milliót, egy hétre 2 milliót, egy napra 411 ezer lírát, egy órára 17 ezer lírát, egy percre 285 lírát és körülbelül másodpercenként öt líra kamat jövedelmet jelent. Ehez járul még a bevételeknek egész sora. Péter fillerekben, a zárdák, kolostorok rendek járulékaí fejében és óriási jövedelmei vannak a pápának. A Szent Péter temploma és a vatikán gyűjteményei megbecsülhetetlen értéket képviselnek.

Bizonyos például az, hogyha a Rafael-féle gobelint eladnák, annak árából Oroszország összes adósságait ki lehetne fizetni. Az ingó vagyon, az értékpapírok, ipari részvények értéke szintén nem becsülhető meg, de bizonyos, hogy óriási értéket képviselnek. Erről bizonyosat mindaddig nem lehet tudni, amíg az olasz törvények adómentességét biztosítanak a pápának. A vatikánnak legnagyobb érdeke az, hogy vagyonát eltitkolja, mert bizony-bizony isten földi helytartójának mai helyzete nagyban különbözik az istenember helyzetétől, aki nem talált helyet, hová a fejét lehajította volna. Azonban a pápa vagyona megmérhetetlen és a szabadelvű politikusok érzik is annak hatását úgy az olasz társadalmi, valamint az olasz politikai életben.

Debreceni Munkás Dalegylet dalestélya.

A Debreceni Munkás Dalegylet f. 1901. évi április hó 8-án, husvét másodnapján az Arany Bika dísztermében Keller Sándor egyleti karnagy vezetése mellett Veres Tóni zenekarának közreműködésével zártkörű dalestélyt rendez. Kezdeté este 8 órakor. Belépti jegy személyenként 1 k. 40 f. Előre váltott jegy 1 k. 20 f. J gyek előre váltottok Kurián Gyula órás üzletében (Piac-utca) Magyar Ferenc fodrász üzletében Kosut-utca, Nicht J. fűszerüzletében Mester-utca és este a pénztárnál. A terembe csak belépti-jegygyel lehet bemenni. Kérnek a pártoló-tagok, hogy jegyeiket mutassák meg a pénztárnál s ott ingyen kapnak belépti-jegyvet. 1901. évre szóló pártoló tagsági aláírás működő tagoknál és a pénztárnál elfogadjatik, s esetleg a már megfizett belépti-díj a tagsági illetékebe beszámíttatik. Alapító és pártoló tagok szabadjegyeiket használhatják. A dalestély műsora a következő: 1. Nyitány, a zenekar által, 2. Győzedelmi

dal, Hubertől; éneklí a dalegylet. 3. Régi nóta, Lányitól; éneklí a dalegylet. 4. Magyar nyelv, Lányitól; éneklí a dalegylet (a kassai orsz. dalverseny kötött versenykara.) 5. Komoly szavalat. előadja: Csapó László ur. 6. Kuruc dalok, Kálditól; éneklí a dalegylet. 7. Rákóczy-induló (zenekisérettel), Hubertől; éneklí a dalegylet. Kérjük az előadandó darabokat eszdben meghallgatni. Dalestély után tánc.

Elitelt rablógyilkos.

Tegnap délelőtt már a vád és védbeszédre került a sor az ondódi rablógyilkos ügyében. Dr. Udvarhelyi Dezső kir. ügyész tartalmas vádbeszéde után Molcsányi Jenő ügyvéd tartotta meg védbeszédét s erős felindulásban elkövetett emberölés és lopás vétségét kérte megállapítani.

Majd vissza vonultak az esküdtek s rövid tanácskozás után Kiss Tóth Jánost a törvényszék első és második kérdése alapján mondták ki bűnösnek.

Ezen alapon a törvényszék szándékos emberöléssel párosult rablás büntette miatt Kiss Tóth Jánost **tizenöt évi fegyházra ítélte, melyből 3 hónapot a vizsgálati fogság által kitöltöttnek vett.**

Dr. Udvarhelyi kir. ügyész az ítéletben megnyugodott, a védő semmiségi panaszt jelentett be.

A nagy-szalontai Kossuth-szobor.

Nagy-Szalontán még ez év május havában leleplezik Kossuth Lajos éreszobrát, a melynek agyagmintája már teljesen készen áll Tóth András debreceni műtermében. A nagyszalontaiak küldöttsége, a melyet Csorvássy István vezetett, vasárnap délután szemlélte meg a szobormintát. A két méter magas szobor egyike a legszebb alkotásainak.

Magyar díszben, fedetlen fővel, szónoki állásban ábrázolja Kossuth Lajost, aki jobb karját fölemelve, baljában diszkardját tartja maga előtt. A szobor ércbeöntéssel és talpattal együtt 10.000 koronába kerül. Nagyszalonta képviselőtestülete március 21-én tartott gyűlésen elhatározta, hogy a szobornak a város legszebb terét jelöli ki.

Hat évi börtön egy kardvágásért.

Triesztben történt, hogy Alunski főhadnagy kardjával veszedelmes sebet ejtett Torini pincéren. A hadi törvényszék ezért a főhadnagyt hat évi nehéz börtönre ítélte és tizezer korona kártérítést állapított meg a pincérnek.

Dongó.

A szombati nappal együtt a „Dongó“ is beköszöntött szerkesztőségünkbe. Örömmel vesszük és olvassuk ezt a minden ízében szellemes lapot, mert oly ügyesen és találóan foglalkozik az aktualis helybeli dolgokkal, a melyet vidéki éleclapnál még nem találtunk. A „Dongó“ mostani számában új rovattal találkozunk „Basa Balog és Hegyeshasu Horog a városháza előtt“. A címből kitalálhatja bárki, hogy mivel foglalkozik e rovat. A képek olyanok e lapban, hogy bármelyik fővárosi éleclapéval kiállják a versenyt. és mégis sokkal olcsóbb. Egyes szám ára 12 fillér.

Műkedvelő előadás az egyetem javára.

A debreczeni egyetem javára májusban városunkban műkedvelői előadással egybekötött hangversenyt rendez a debreceni dalgyűlés. A hangversenyen való közreműködést megígérte Fedák Sári is. A műkedvelő előadást két estére tervezik.

Elnök-választás.

A f. é. március hó 28-án tartott közgyűlés alkalmával Hoffmann Sándor a „Bikur-Cholim” debreceni betegsegélyző egyesület elnökevé megválasztott.

Általánosan elismerik

egy nálunk, mint külföldön, hogy a Mauthner-féle gazdasági és kertü magvak, gyakran háromszor akkora termést adnak, mint sok másféle magvak. Különösen impregnált csillagjegyű repamagvai ritkájuk párjukat és össze nem tevesztendő más utanzott hasonló védjegyű de nem impregnált repamagvakkal. A Mauthner-féle magok tehát felülmulthatatlanok és gazdánk csak helyesen cselekszenek, ha magszükségletüket mindig Mauthner-féle magokkal fedezik.

Figyelmeztetjük

ezenmel t. olvasóinkat a lapunk mai számában megjelent Bihari Ede-féle osztály-sorjáték hirdetésére.

A t olvasók figyelmét

felhívjuk a Szulmi természetes ásványvízre vonatkozó hirdetésünkre.

A Korona Takarék és Hitelszövetkezet.

igazgatósága elhatározta, hogy tekintettel a meg folyton tartó jelentkezésekre felvesz új tagokat mulasztási illeték szedése nélkül. Kölesonelőjegyzések a hivatalos órák alatt (d. e. 9-12-ig és d. u. 3-5-ig) a szövetkezetnek Piac-u. 6. sz. alatt levő hivatalos helyiségében már elfogadtatnak.

x **Fertőző betegségek ellen**, melyek leginkább az egészségtelen ivóvíz által terjesztetnek, biztos óvszer a tiszta egészséges ásványvíz. Felhívjuk tehát olvasóink figyelmét a „Kristály Szt.-Lukácsfürdői hegyiforrás” hirdetésére.

Feltűnő szép férfi divat újdonságok érkeztek u. m. Angol s olasz kalapok, chickes nyakkendők, zsebkendők, fehér és színes ingek, gallérok, kézelők, esőernyők, setabotok, kesztyűk, karlsbadi cipők, kötött férfi női és gyermek harisnyák, sport és gyermek sapkák, francia és angol illatszerek eredeti gyári árban, uti bőröndök nagyválasztékban. Tisztelettel **Fekete Jakab**.

Selymet csak első osztályu

gyártmányt tessék venni méter vagy vég-számmra a legolcsóbb nagybani árakban.

Magánfeleknek postadíj és vámmentes szétküldés. Rendkívül nagy választék a legújabb mintákból, fehér, fekete vagy színes fajokban. Ezernyi elismerő levelek. Minták bérmentve. Sveicha kétszeres levélbélyeg szükséges. 2 5.

Union selyemszövőgyár

Adolf Grieder & Cie Zürich (Schweiz.)

kir. udv. szállítók.

Alkalmi beszéd 1901. március 15-én.

Irta és elmondta a kereskedő ifj. önk. közi ünnepen: **Dr. Gulyás István.**

(Folytatás.)

Kiallotta a nemzet mind a veszedelmeket, a legnagyobb szükség idején mindig akadt egy hős, a ki az elnyomással fenyegetett magyar jogait megvédte, s legalább törvény, papíron maradt törvény által biztosította. Szapolyaitól kezdve II. Rákóczy Ferencig egyebet sem tehetett a nemzet jobb része, mint létezésének alapjait, pusztá-eletet, alkotmányát védelmezte. Belső erők kifejtése, a nyugati önálló nemzetekkel párhuzamosan való haladásra ez önzöldmi harcok miatt soha sem ért rá. Így lett a magyar vitéz, de einaradt, kultúra nélküli nemzet, mert ha a külföldi eszmearamlatok megermítettek is, az ezen eszmék magyar szellemben való felhasználására, önálló műveltség szerzésére szükséges nyugalmat soha sem élvezte. Majd, midőn Maria Terézia elődei politikai irányát megváltoztatta, s erőszak helyett ajándékokkal akarta az uralkodó haz hagyományos célját megvalósítani, felebredt újra a soha ki nem aludt nemzeti érzés, s a testőrgárda, az eszköznek szant közepnemesség e leikes csapata vette kezébe irodalmi uton a nemzet új életre kelését. Az ekkor Besenyey által kezdett munkának volt is anyyi eredménye, hogy a kalapos király abszolutistikus törekvésére az egész nemzet, mint egy ember, ellenállással felelt.

Az ő uralkodásának utolsó éveiben tört ki a nagy francia forradalom, a mely egész Európa történelmében egy új korszaknak, a demokratikus eszmék uralmanak s a felkent uralkodók Istentől származtatott felségi jogai ketségbevonásának kezdőtel jelent. — II. József halála agyán visszavonja önkényes rendeleteit, utóda, Lipót, alkotmányos törvényeinknek életbelepítését igéri meg 1790-1-ben, s ezzel az osztrákpolitika megint irányt változtatott.

A loyális magyar nemzet ugyanis semmitől sem áll meg ez időben távolabb, mint a királygyilkos francia nemzet demokratikus törekvésaitől. Kitérő örömmel fogadja királyának az ősi rendi alkotmány visszaállítására vonatkozó nyilatkozatát, teljesen megelégszik a nemzeti előjogok esoribatlan fenntartásával, eszébe sem jut a megyei rendszer megváltoztatása, a szegény, az elnyomott nép felszabadítása, hiszen a nemzet meg akkor egyetelmű volt a nemességgel. — S a becsi politika jól tudta, hogy a 300 esztendő küzdelemben megfogyott nemesség ha igényei kielégítetnek, nem veszedelmes, vagy legább nem annyira veszedelmes törekvéseire, mint a kiváltságokat nem ismerő demokrácia.

De elkövetkezett a szent szövetség s ezzel a reactio korszaka. A szabadságtörök vések Európa minden államában, úgy tetszett, mintha örökre elaludtak volna. Az uralkodók kezdtek visszanyerni már-már elvesztett bátorságukat, s hazánkra is rá nehezedett Ferenc király alkotmányértő uralma. De a buraukratia nem jól számított. A nyomás alatt a nemzeti törekvés csak kiújult s egyre erősödött; elhatoltak hozzánk az alatt a demokratikus eszmék is, s midőn 1825 ben az országgyűlés ismét megnyílt, a független magyar állam eszméje edes vágyként sok honfinak a szívében ott rejtőzött már, habár a sanyaru viszonyok megnyilatkozni nem engedték is.

S ez az edes álomként fel-feltűnő függetlenségi eszme nagyban különbözött az elmúlt 300 esztendő függetlenségi ideáljától.

A Rákóczyak, Bocskay, Bethlen, a költő Zrínyi, a Ferenczek összecsküvése, alkotmányértés miatt folytatott küzdelmei végeredményekben mind a magyar nemzet függetlenségét célozzák, az ónodi országgyűlés ki is mondta azt, de ez a függetlenség nem terjedt ki a magyar föld minden lakosára, hanem a rendi alkotmányból kifolyólag, csak a nemességre. A föld népe, a paraszt, ki volt abból zárva, s épen azért, bármennyire tekintetbe vesszük is a korviszonyokat, nem lett volna az igazi független, szabad Magyarország, ha sikerült volna is a kimondott szónak érvényt szerezni. —

De most a demokratikus amerikai és francia szabadságharcok jelszava: a „szabadság, egyenlőség, testvériség” igazi értelmé hozzánk is eljutott már s a legnagyobb magyaron kívül sok magyar hazafinak lelkét foglalkoztatja s felig lelkesedéssel, felig félelemmel tölti el. Ilyen érzelmeket látunk kifejezve Deák Antálnak, Deák Ferenc testvérbátyjának 1830. okt. 14-én Kiszalud Sandorhoz, a nemes költőhöz intézett levelében: „Ha a mostani Euró a felett borongós zivatarok között — írja a júliusi forradalomra s következményeikre célozva — Hazánk felett is tánkormosabb felhők emelkednek, azt inkább constitutionknak nyolc századokat már kiélt, és így megaggott elete által némely-némely részben elmososult helyzetetésé okozza.

— Folyt. köv. —

Nyilt-tér.

Igazgatósági határozat folytán a betéti kamatláb 1901. ápril 1-től 1/2 % al leszállítatik.

Debreczeni ipar és keresk. bank.

Kevés gyógyvíz küldetik oly távol vidékre és örvend oly közkedveltségnek, mint a már több mint 20 év óta használatban levő

Ferencz József keserűvíz

miről a négy világrészben nyert 10 aranyérem tanuskodik. A Ferencz József keserűvízből mint rendszeres adag egy boros pohárral reggel éhgyomorrra véve elégséges.

A WILHELM-féle

antiarthrikus antirheumatikus

Vértisztító thea

2 koronás csomagokban minden gyógyszerárban kapható. (3)



Nagy: Mondd csak kérlek Balog, vettél magadnak már osztálysorsjegyet?
Balog: Még nem, mert nem tudom, metyik a legszerencsésebb főúrada?
Nagy: A legszerencsésebb főúrada

BIHARIEDE

Budapest, Városház-u. 14.

Gondold csak kedves barátom, minő szerencsés ember, rövid idő alatt már kétszer nyerték nála a jutalmidját!

Balog: Mi az a „jutalmidj“?

Nagy: Jutalmidj, barátom az a legnagyobb nyeresemény

600.000

korona. En ebben a főúradában játszom és mondhatom, hogy nagy-szerűen szolgálnak ki, a húzás után azonnal lakásomon van a húzási jegyzék.

Balog: Mi az ára az első osztályú sorsjegyeknek?

Nagy: $\frac{1}{2}$ sorsjegy 12.— kor. $\frac{1}{2}$ sorsjegy 6.— kor. $\frac{1}{4}$ sorsjegy 3.— k.

$\frac{1}{8}$ sorsjegy 1.50 k.

Balog: De hogy rendeljem meg a sorsjegyet?

Nagy: Vesszel egy 2kros levelezőlapot, kiválasztol az alábbi számok közül egyet vagy többet és megírod, hogy küldjék utánvéttel a címre. Ha a pénz postautalványon előre beküldöd, elegendő, ha a szelvényre ráírod a címet és a számot, a melyet kiválasztottál.

Balog: Ez nagyon egyszerű és nem is drága!

Nagy: De ne várj soká és rendelj azonnal!

Balog: Akkor sietek, azonnal írok és rendelék egy szerencseszámot

BIHARIEDE

főelárusítónál.

Budapest, Városház u. 14.

Számjegyzék:

28727 $\frac{1}{4}$	28632 $\frac{1}{4}$	23524 $\frac{1}{4}$	53413 $\frac{1}{8}$	98411 $\frac{1}{2}$
25810 $\frac{1}{2}$	82336 $\frac{1}{4}$	34207 $\frac{1}{8}$	80501 $\frac{1}{2}$	78013 $\frac{1}{8}$
57858 $\frac{1}{4}$	43227 $\frac{1}{2}$	14231 $\frac{1}{2}$	69663 $\frac{1}{6}$	80507 $\frac{1}{4}$

Serravallo

KINA-BORA VASSAL.



orvosi kitünőségek által mint dr. Braun tanár, udv. tanácsos, dr. Drasche tanár, udv. tan. lovag dr. Krafft-Ebing tanár, udv. tan., dr. Monti tanár, lovag dr. Mosetig-Moorhof tanár, dr. Nuesser tanár udv. tan., dr. Schauta tanár, dr. Weinlechner tanár által gyakran használtatik és legjobban ajánltatik.

Gyöngék és lábbadozóknak.

Kitüntetések: XI. orvosi congressus Róma 1894. IV. Gyógyszerész és vegyészeti congressus Nápoly 1894. Kiállítás Venedig 1894. Kiel 1894. Amsterdam 1894. Berlin 1895. Páris 1895. Quebec 1896. Turin 1898. Quebec 1897. Canea 1900. Nápoly 1900. Páris 1900.

Több mint 1000 orvosi elismervény.

Ezen kitünő, újra élesztő szer kiváló íze miatt különösen gyermekek és asszonyoknál szívesen vették. Üvegekben $\frac{1}{2}$ liter á K. 240, 1 liter á K. 440 árusítatik minden gyógyszerárban.

Serravallo gyógyszerár Triesztben.

Tagosítási hirdetés.

Szent-György-Ábrány községhez csatolt 4211 kat. hold pusztának tagosítása jogerős birói határozattal elrendeltetett. Felhivatnak a tagosítási munkálatot felvállalni szándékozó okleveles mérnök urak, hogy pályázati kérvényüket kellően felszerelve alulírott választmányi elnök kezeihez **f. é. április 16-ig** Hajdu V.-Péresre beadni szíveskedjenek. Az ezen határidőn túl vagy nem kellően felszerelt kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

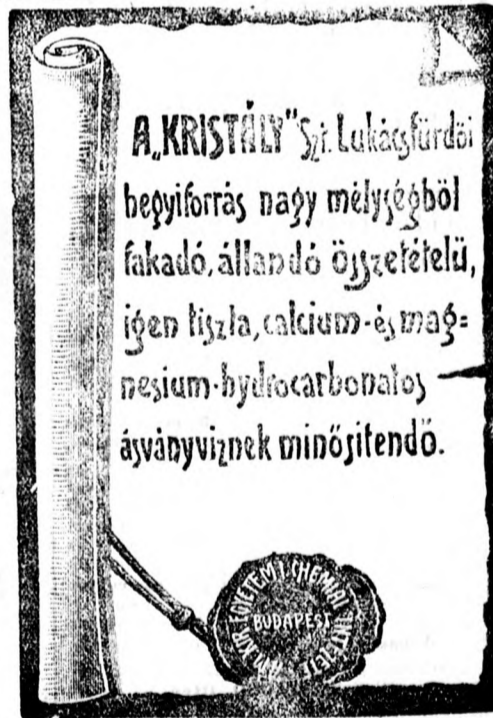
A tagosító mérnök végzi az összes műszaki teendőket, 1 év alatt a munkálatot befejezendő, a munkálatokról két példány térkép és földkönyv szerkesztendő; az eddigelé felmerült igazolt előleges költségeket az azt előlegező részére a megválasztás után azonnal vissza fizeti, továbbá az összes eljárási költségeket előlegezi kamat nélkül kölcsön adással, a megállapított mérnöki díj és előlegezett költségek részére a bíróság lőrtént munkahitelesítés után 6 óra fog vállalkozónak kifizettni.

Egyéb feltételek Szent-György-Ábrány község közigazgatásának alulírott választmányi elnöknel előzetesen megtekinthetők.

A választási határidő **1901. ápr. 21-ik napjának d. e. 9 órája** Sz.-György-Ábrány község-házához tüzelik ki.

Kelt Hajdu-Vámos-Péresen, 1901. márcz. 28.

Harczarik Géza
választm. elnök.



„Több száz kiváló orvos által ajánlva.“
A legizletesebb és legolcsóbb ásványviz.
 Kapható minden jobb fűszerkereskedésben és vendéglőben.

Női és férfi ruhák

Festése és tisztítása

kifogástalanul Hrabéczy Antal

kelmefestő és tisztító intézetében eszközöltetik.

DEBRECZEN,
Széchenyi-utca 42.

Alapi Salamon Géza-féle SZULINI Korona-Forrás

legszénasavasabb, nem műsavval tisztított, természetes ásványvíz.

Kitünő gyógyital

gyomor, bél, hólyag, légcső és gégehurut ellen.

Hazánk legjobb borvize.

Savanykás borral, vagy — főleg nők és gyermekek számára — gyümölcs szörppel felséges üdítő italt szolgáltat.

Kapható minden fűszer és csemege üzletben.

Pásztor Gyula és Társa

vas. szerszám és rézárú kereskedése DEBRECZEN, Csapó-utca Bank-ház.

A nagyközönség szives figyelmét van szerencsénk felhívni

vas. acél s rézárú kereskedésünkre

Debreczen, csapó-utca elején. **Gazdasági eszközök:**

Lánzos (Sack) ekék, mindenféle ekereszek és kézi szerszámok. Vasboronák, lánczok. Angol gépszij és gépfelszerelések.

Háztartási cikkek:

Takarék tüzhelyek, kályhák, konyha edények. Solingeni evőszerek, ollók és zsebkések. Épület és butorvasatások. Műszerek minden kézműves számára mérsékelt árak mellett. Épületi vasgerendák és falkötő vasak külön ajánlat szerint.

Vidéki megrendések pontosan és gyorsan eszközöltetnek.

Kátrányos fedél és asz all elszigetelő lemezek.

Vas és horganyozott vas fedellemezek.

Előnyösen ismert kitünő gyártmányu stirii lódent

divat kelméket; fekete és kék kelméket tartós minőségben, férfi öltönyökre szállít

Kastner és Öhler czég posztó osztálya, Grác.

Minták bérmentve. Magyar levelezés.

כשר של פסח

A közlő

izr. husvétii ünnepekre

Üveg-, porcellán-, zománczozott edényeket és mindenféle

evőeszközöket

ajánl

KASZANYITZKY ENDRE

Debreczen, Piacz-utca 57. sz.

Vidéki megrendések a legnagyobb figyelemmel teljesítetnek.

A Balaton Halásznati Részv.-Társ.

Siófokon.

szállít Siófokról különféle módon készült

finoman pácolt hering-fajta

halakat

4 literes hordóban, vagy bádog dobozban két koronaért. „Rollmopsz göngyölt heringet 2 k. 40 fillérért utánvéttel. Öt hordó vagy bádog doboz felüli vételnél 10% engedmény. Továbbá:

fogast, kristálykosonyában

1/2, 1, 2, 4, lit. dobozban 1.30, 2.—, 3.—, 5.— koronaért.

Jencs-féle Narancsvirág-Crème.



Tejjesen ártalmatlan és biztos szer szeptő, pattanások, májfoltok, bőratka (Mitesor) és más bőrfoltok ellen. Megóvja a bőrt a megrepesztől; megszünteti az arc és kéz vörösségét. Rendesen használva, a ránczos arczört simává, üdévé teszi.

Zsíros anyagot nem tartalmazván, nem idézi elő az arczört fényességét. Ár 1 korona. A hozzávaló Narancsvirág Poudre doboza 1 korona. Kapható:

Jencs Vilmos

„Szt. János“ gyógyszerházban Budapest, II., Széna-tér.

Főraktár: Dr. EGGER „Nador“ gyógyszerháza Budapest, VI., Váci-körút 17.

Kufeke-féle gyermeklisztje

Magyarország, Auszria, Németország, sat. legelső hozzáértői ajánlják Legjobb és legolcsóbb táplálkozás egészséges és belbeteg gyermekeknek Kapható minden gyógyszerháza, Magyarországon és a gyárnaí R.KUFEKE. WIEN, VI/e

Szives tudomásul!

Saját termésű, tiszta

természetes ó-borok

Szent-Anna puszta homoki
szőlő telepünkről.

Literes palaczkokban:

Fehér asztali	80 fillér
Rizling	92 "
Veres asztali 98-ról	80 "
Veres Kadarka 98-ról	1.20 "
Asztali siller	70 "
Nagy burgundi siller	92 "

Palaczkokért 16 fillér letét.

Hordó számra való vételnél megfelelő engedmény.

Kaphatók a termelő

Szabó Lajos fiai cégénél

Debreczen, Tisza palota

valamint

Geréby Fülöp Utódai uraknál.



Allein echter Balsam
aus der Schutzengel-Apotheke
des
A. Thierry in Prag
Czernowitz

Nélkülözhetlen és felülmúlhatlan, hatásában csatlhatatlan.
Világozik, kivétel minden országba,
Chief-Office 48. Brixton-Road. London S W.

A legmegbízhatóbb, legjobb s az egész világban dicsért és legkeresettebb
házi- és gyógy-szer

A. Thierry balzsama.

Felülmúlhatatlan minden mell-, tüdő-, máj- és gyomor bajokban, vala-
mint minden belső betegségnél. Külsőleg a legeredményesebb

— **sebgyógyító-szer.** —

Csak akkor valódi, ha az üvegen, az egész művelt világon bejegyzett

zöld »APÁCZA« védjegy van és ha az ón elzáron a cég, valamint a szók: **Allein echt** beprésselve látszik. Évi termelés bebizonyíthatólag 6 millió üveg. Postán, bérmentes szétküldéssel, 12 kis üveg vagy 6 dupla üveg **4 korona**. Egy próba üveg használati utasítással és a főraktárak jegyzékével **1 kor. 20 fillér**. — Szétküldés az összeg előzetes beküldése mellett

A. Thierry centifolia kenőcs

(csodakenőcsnek nevezik).

utólérhetetlen szívó erejű és gyógyhatású. Operációkat többnyire feleslegessé teszi. E kenőccsel egy 14 éves gyógyíthatatlannak tartott csontszűz, újabban pedig egy 22 éves nehéz rákszerű bajt gyógyítottak meg. Antiszeptikus hatású és mindenféle gyulladásoknál, sebeknél gyorsan enyhíti és eloszlatja a fájdalmakat, biztosan eltávolítja az idegen anyagokat. Egy tégely az összeg előzetes beküldése mellett **1 kor. 80 fillér**. Nagyobb rendelmenynél olcsóbb. Kimutatható évi termelés 100.000 tégely.

Mindkét szerről egész könyvtár áll, elismerő és köszönő iratoktól, a föld minden országából rendelkezésre. Kérülendők az utánzatok és vigyázzni kell a tégelyen beégetett cégre: „Apotheke zum Schutzengel des A. Thierry. A hol főraktár nincs, ott directe kell rendelni, nehogy hamisításokat szerezzenek be. A cím a következő:

Apotheker **A. Thierry' Fabrik Pregradában**
Rohitsch-Savanyukut mellett.

(A cs. k. állami hivatalnokok szövetségének szállítója.)
(Contractor of the War-Office and The Admiralty, LONDON.)

BÉRMENTVE

küld a régi hírneves áruház
D. LESSNER, BÉCS
minden rendelmenyt,
mely
10 koronát
meghalad.

Verseny nélkül! Ujdonságok az 1901. idényre: Verseny nélkül!

I. Sorozat: Egyszínű és mintázott divatos **Gyapjukelmék**
40 fillértől 2 koronáig minden divatos színben.

II. Sorozat: Sima legdivatosabb **kammgárnkelmék**
Homespuns és Cheviot szövetek 1.70.-tól 3.80
koronáig minden divatszínben.

Nyers selyem k. 1.70.-tól k. 4.75.-ig.

A legdivatosabb színes és mintázott **Selyemkelmék** k. 1.36.-tól k. 3.60.-ig minden színben.

A legdivatosabb, legfinomabb csikos **Selyemkelmék** k. 2.20.-tól 4.20.-ig a legszebb divat színben.

Divatos pompás **Chine selyemkelmék** k. 5.10.-tól k. 15.-ig.
Fekete és fehér, sima és mintázott selyemkelmék a legszebb kivitelben.

Mosó szövetek minden fajban:

Lenkelme féle. sima valamint csikos Mosószövetek, Smoking-Costümeek a legnagyobb választékban.

Minta megrendeléseknél

Minták és képes katalogusok (divatlapok) kívánatra ingyen és bérmentve.

LESSNER D. áruháza Bécs

VI. Mariahilferstrasse No. 81-83.

Az árakat és minőségeket kérem minden más ajánlattal összehasonlítani.

III. Sorozat: Csíkos legújabb **Divatszövetek**
2.30 koronától 4.90.-ig minden divatszínben.

IV. Sorozat: Egyszínű és mintázott divat **gyapjukelmék**
Kammgarn és Homespuns szövetek stb. k. 4.20.-tól k. 9.-ig és feljebb minden divatszínben.

Divatos **Levantine** 42 fillértől 90 fillérig.

Divatos **Batistok** 92 fillértől 1.90 koronáig.

Divatos a-jour **Batistok** csak fehér színben 40 f-től 1.40 k.-ig.

Fehér himzett sveiczi **Batistok** 1.20.-ktől 4.20.-ig.

Divatos **Atlas-Satinok** 72 fill.-tól 1.36 k.-ig.

Fehér. divatos **Pique** 75 f.-tól 2.40 k.-ig

Divatos **Zephyrek** 48 f.-tól 1.70.-kig.

Divatos **Mosó selyem** 2.30 k.-tól 4.20 koronáig.

Voile imprimé tiszta gyapjú 1.20 korig 1.70 korig.

kérem határozottan megjegyezni, hogy melyik szövetfajból, mily árban kívánatnak a minták, hogy a valóban szükségeset küldhessem.